

EUROOPA KOHTU OTSUS (kuues koda)

7. märts 1990*

Kohtuasjas C-362/88,

mille eesmärgiks on Euroopa Kohtule EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel esitatud Cour de cassation du grand-duché de Luxembourg'i taotlus, millega soovitakse nimetatud kohtus pooleliolevas menetluses järgmiste poolte vahel:

GB-INNO-BM, Belgia äriühing, Brüssel,

ja

Confédération du commerce luxembourgeois, mittetulundusühing, Luksemburg,

eelotsust EMÜ asutamislepingu artiklite 30 ja 36 tõlgendamise kohta,

EUROOPA KOHUS (kuues koda)

koosseisus: koja esimees C. N. Kakouris, kohtunikud T. Koopmans, G. F. Mancini, T. F. O'Higgins and M. Díez de Velasco,

kohtujurist: C. O. Lenz,

kohtusekretär: vanemametnik D. Louterman,

olles läbi vaadanud märkused, mille esitasid:

– Belgia äriühing GB-INNO-BM, kassaator, esindajad: Luxembourg'i advokatuuri advokaat Nicolas Decker, Cour de cassation de Belgique'i advokaat Antoine de Bruyn ning Brüsseli advokatuuri advokaadid Louis van Bungen ja Michel Mahieu,

– Luksemburgi mittetulundusühing Confédération du commerce luxembourgeois ASBL, vastustaja, esindaja: Luxembourg'i advokatuuri advokaat Yvette Hamilius,

– Luksemburgi Suurhertsogiriigi valitsus, esindaja: Luxembourg'i advokatuuri advokaat Alain Gross,

– Saksamaa Liitvabariigi valitsus, esindajad: Horst Teske, Martin Seidel and A. von Mühlendahl,

– Prantsuse Vabariigi valitsus, esindaja: G. de Bergues,

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

– Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: Christine Berardis-Kayser kirjalikus menetluses ning E. White ja H. Lehmann,

arvestades kohtuistungil ettekannet ja 23. novembri 1989. aasta suulist menetlust,

kuulanud 10. jaanuari 1990. aasta istungil ära kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

Põhjendused

1. 8. detsembri 1988. aasta otsusega, mis saabus Euroopa Kohtusse 14. detsembril 1988, esitas Cour de cassation du grand-duché de Luxembourg EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel Euroopa Kohtule eelotsuseküsimuse EMÜ asutamislepingu artikli 30, artikli 31 esimese lõigu ja artikli 36 tõlgendamise kohta, et teha kindlaks, kas siseriiklikud reklaamialased õigusnormid on nende sätetega kooskõlas.

2. Küsimus tekkis kohtumenetluses, mille poolteks on mittetulundusühing Confédération du commerce luxembourgeois (edaspidi „CCL”), kes oma sõnul esindab Luksemburgi kaupmeeste huve, ning Belgia äriühing GB-INNO-BM, kes peab kaubanduskeskusi Belgia territooriumil, sealhulgas Belgia–Luksemburgi piiri lähistel Arlonis. Belgia äriühing jagas nii Belgia kui ka Luksemburgi territooriumil reklaamlehti ning CCL esitas Luksemburgi kohtusse kaebuse, taotledes kõnealuse äriühingu kohustamist nimetatud reklaamlehtede jagamise lõpetamiseks. CCL väitis, et lehtedel olev reklaam on vastuolus suurhertsogi 23. detsembri 1974. aasta määrusega kõlvatu konkurentsi kohta (Mémorial A 1974, lk 2392), mille kohaselt allahindlusega müügipakkumised ei tohi sisaldada pakkumise kestust ega varasemaid hindu.

3. Tribunal d'arrondissement de Luxembourg kaubandusasjade koja esimees rahuldab taotluse, leides, et kõnealuste lehtede jagamine on suurhertsogi 1974. aasta määrusega keelatud müügipakkumine ning sama määrusega keelatud ebaaus kaubandustava. Cour d'appel jättis määruse muutmata, misjärel GB-INNO-BM esitas kassatsioonkaebuse Cour de cassation'ile. Ta väitis, et lehtedel sisalduv reklaam on kooskõlas kõlvatut konkurentsi käsitlevate Belgia õigusnormidega ning sellele Luksemburgi õiguses sätestatud keeldude kohaldamine oleks seepärast vastuolus EMÜ asutamislepingu artikliga 30.

4. Cour de cassation peatas menetluse ning esitas Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas EMÜ asutamislepingu artiklit 30, artikli 31 esimest lõiku ja artiklit 36 tuleb tõlgendada selliselt, et nendega on vastuolus liikmesriigi õigusnorm, mille kohaselt on kaupade ajutise allahindlusega jaemüügipakkumine, välja arvatud erimüügi või lõpumüügi puhul, lubatud üksnes tingimusel, et see ei sisalda pakkumise kestust ja andmeid varasemate hindade kohta?”

5. Täpsemad andmed põhikohtuasja faktiliste asjaolude, menetluse käigu ning Euroopa Kohtule esitatud märkuste kohta on esitatud kohtuistungis ettekandes ning edaspidi mainitakse või käsitletakse neid niivõrd, kui see on vajalik Euroopa Kohtu põhjenduste selgitamiseks.

6. Esiteks tuleb läbi vaadata CCL-i ning Saksamaa ja Luksemburgi valitsuste esitatud väide. Selle kohaselt ei oma asutamislepingu artiklite 30, 31 ja 36 sätted põhikohtuasja sisu seisukohalt tähtsust, kuna see seondub üksnes reklaamiga, mitte aga kaupade liikumisega liikmesriikide vahel. Pealegi müüb GB-INNO-BN oma kaupu üksnes Belgia territooriumil.

7. Selle väitega ei saa nõustuda. Euroopa Kohus on 15. detsembri 1982. aasta otsuses (kohtuasi 286/81: *Oosthoek's Uitgeversmaatschappij* (EKL 1982, lk. 4575) juba märkinud, et teatavaid reklaamiliike ja teatavaid müügiesituste meetodeid piiravad või keelavad õigusaktid võivad – kuigi need otseselt kaubandust ei kahjusta – turustusvõimalusi kahjustades piirata kaubanduse mahtu.

8. Kaupade vaba liikumine ei puuduta üksnes kaupmehi, vaid ka üksikisikuid. See tähendab, et eelkõige piirialadel võivad ühes liikmesriigis elavad tarbijad vabalt reisida teise liikmesriigi territooriumile ning teha seal sisseoste kohalike elanikega samadel tingimustel. Seda tarbijate vabadust kahjustatakse, kui nad jäetakse ilma võimalusest tutvuda osturiigis pakutava reklaamiga. Seepärast tuleb kõnealuse reklaami levitamise keeldu hinnata asutamislepingu artiklite 30, 31 ja 36 kontekstis.

9. Seega näib Euroopa Kohtule esitatud eelotsuseküsimus käsitlevat kohaldatavate siseriiklike õigusaktide erinevusest tuleneva kaupade vaba liikumise takistuse vastavust asutamislepingu artiklile 30. Euroopa Kohtule esitatud dokumentidest nähtub, et hinnaalandusega müügipakkumiste reklaam, milles on märgitud pakkumise kestus ja varem kehtinud hinnad, on Luksemburgi õigusaktidega keelatud, kuid Belgias kehtivate sätete kohaselt lubatud.

10. Euroopa Kohus on korduvalt märkinud, et ühiste kaubandussätete puudumise korral tuleb siseriiklike õigusaktide erinevustest tingitud kaupade vaba liikumise takistustega nõustuda, kui vastavaid eeskirju kohaldatakse ühetaoliselt nii kodumaistele kui importtoodetele ning neid saab põhjendada vajadusega täita muu hulgas tarbijakaitse või kaubandustehingute aususega seotud kohustuslike nõudeid (vt eelkõige 20. veebruari 1979. aasta otsus kohtuasjas 120/78: *Rewe* (EKL 1979, lk. 649 ja 26. juuni 1980. aasta otsus kohtuasjas 788/79: *Gilli ja Andres* (EKL 1980, lk. 2071).

11. CCL ja Luksemburgi valitsus väidavad, et kõnealused kaks keeldu – eripakkumise kestuse ja varasema hinna esitamise keeld – on õigustatud tarbijakaitse seisukohast. Eripakkumise kestust käsitleva keeldu eesmärk on vältida eripakkumiste ja Luksemburgi

õigusaktidega ajaliselt piiratud kord poolaastas toimuvate üldiste allahindluste segiajamist. Pakkumises varasema hinna esitamise keeldu õigustab nende väitel asjaolu, et tarbijal puudub üldjuhul võimalus kontrollida, kas esitatud varasem hind on õige. Lisaks võib varasema hinna märkimine avaldada tarbijale liigset psühholoogilist mõju. Selle seisukohaga nõustub sisuliselt ka Saksa valitsus.

12. GB-INNO-BN ja komisjon vaidlevad eeltoodud väitele vastu, juhtides tähelepanu sellele, et iga keskmiselt teadlik tarbija teab, et hooajalised allahindlused toimuvad üksnes kahel kuul aastas. Hindade võrdlemise osas on komisjon esitanud ülevaate erinevate liikmesriikide asjaomastest õigusaktidest ning järeldab, et neis kõigis, välja arvatud Luksemburgi ja Saksamaa sätted, lubatakse esitada mõlemad hinnad, juhul kui võrdlushind on õige.

13. Siit tekib küsimus, kas siseriiklik õigusakt, mis takistab tarbijal teatava teabe saamist, võib olla tarbijakaitse seisukohalt põhjendatud.

14. Esiteks tuleb märkida, et ühenduse sellealases poliitikas on tarbijakaitse ja tarbijate teavitamine omavahel tihedalt seotud. Ka nõukogu poolt 1975. aastal vastu võetud esialgse programmiga (EÜT 1975, C 92, lk 1) nähakse ette „tarbijakaitse- ja tarbijate teavitamise poliitika”. 19. mai 1981. aasta resolutsiooniga (EÜT 1981, C 133, lk 1) kiitis nõukogu heaks „Euroopa Majandusühenduse tarbijakaitse- ja tarbijate teavitamise poliitika teise programmi”, mille eesmärgi kinnitati nõukogu 23. juuni 1986. aasta resolutsiooniga ühenduse tarbija huvide kaitse ja edendamise poliitika tulevikusuundade kohta (EÜT 1986, C 167, lk 1).

15. Tarbijakaitse ja tarbijate teavitamise vahelist seost selgitatakse teise programmi osas „Üldsuunad“. Selles rõhutatakse, et esialgse programmi alusel võetud või kavandatavad meetmed aitavad parandada tarbija olukorda, kaitstes tema tervist, turvalisust ja majanduslikke huve, pakkudes talle asjakohast teavet ja haridust ning andes talle sõnaõiguse teda mõjutavate otsuste vastuvõtmisel. Samuti kaasneb need meetmetega sageli tootjatele ja jaemüüjatele kehtivate konkurentsireeglite ühtlustumine.

16. Teise programmi üldsuundades täpsustatakse ka, et selle eesmärk on jätkata ja tõhustada kõnealuse valdkonna meetmeid ning aidata luua paremaid tingimusi ühelt poolt tarbijate ning teiselt poolt tootjate ja jaemüüjate vahelisteks konsultatsioonideks. Selleks sätestatakse programmis viis tarbija põhiõigust, mille seas on ka õigus teabele ja haridusele. Üks programmis ette pandud meede on tarbijate hariduse ja teavitamise edendamine (lõike 9 punkt D). Programmi see osa, millega nähakse ette tarbijate majanduslike huvide kaitse põhimõtted, sisaldab punkte, mille eesmärk on tagada tarbijale antava teabe õigsus, ilma et seejuures keelataks tema ligipääsu teatud andmetele. Seega on üks põhimõtetest (lõike 28 punkt 4) see, et ükski reklaamiliik ei tohi ostjat eksitada; reklaamija peab suutma „asjakohaste vahenditega tõendada esitatud väidete tõelevastavust”.

17. Nagu Euroopa Kohus on märkinud, on teatavate kaupade liikmesriiki importimise keeld vastuolus artikliga 30, kui selle keelu eesmärgi oleks võimalik saavutada asjaomaste toodete nõuetekohase märgistamisega, et anda tarbijale vajalik teave ja võimaldada tal teha otsus

kõikidest asjaoludest täielikult teadlikuna (9. detsembri 1981. aasta otsus kohtuasjas 193/80: *komisjon v Itaalia* (EKL 1981 lk. 3019) ja 12. märtsi 1987. aasta otsus kohtuasjas 174/84: *komisjon v Saksamaa* (EKL 1987, lk. 1227).

18. Eeltoodust järeldeb, et ühenduse tarbijakaitseõiguses on üheks põhinõudeks tarbijate teavitamine. Seepärast ei saa artiklit 30 tõlgendada selliselt, et tarbijakaitsega seotud kohustuslike nõuetega saaks põhjendada siseriiklikku õigusakti, millega takistatakse tarbijate ligipääsu teatavatele andmetele.

19. Seepärast ei saa põhikohtuasjas kõne all olevat laadi siseriiklikest normidest tulenevaid ühendusesisese kaubanduse tõkkeid õigustada tarbijakaitsega seotud põhjustega. Need kuuluvad seega asutamislepingu artiklis 30 sätestatud keelu kohaldamisalasse. Selle sätte kohaldamisega seotud artiklis 36 sätestatud erandeid kohaldamisele ei kuulu; neile eranditele ei Euroopa Kohtu menetluses ka tuginetud.

20. Kuna kohaldamisele kuulub artikkel 30, ei ole vaja tõlgendada eelotsusetaotluses nimetatud asutamislepingu artiklit 31.

21. Seepärast tuleb esitatud küsimusele vastata, et EMÜ asutamislepingu artikleid 30 ja 36 tuleb tõlgendada selliselt, et teises liikmesriigis õiguspäraselt levitatava reklaami suhtes ei või kohaldada siseriiklikku õigusnormi, millega keelatakse allahindluse kestuse ja varasema hinna esitamine allahindlusega eripakkumist käsitlevas reklaamis.

Kohtukulud

22. Euroopa Kohtule märkusi esitanud Luksemburgi Suurhertsogiriigi valitsuse, Saksamaa Liitvabariigi valitsuse, Prantsuse Vabariigi valitsuse ja Euroopa Ühenduste Komisjoni kohtukulusid ei hüvitata. Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus siseriiklikus kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse nimetatud kohus.

Esitatud põhjendustest lähtudes,

EUROOPA KOHUS (kuues koda),

vastuseks Cour de cassation du grand-duché de Luxembourg 8. detsembri 1988. aasta otsusega esitatud eelotsuseküsimusele otsustab:

EMÜ asutamislepingu artikleid 30 ja 36 tuleb tõlgendada selliselt, et teises liikmesriigis õiguspäraselt levitatava reklaami suhtes ei või kohaldada siseriiklikku õigusnormi,

millega keelatakse allahindluse kestuse ja varasema hinna esitamine allahindlusega eripakkumist käsitlevas reklaamis.

Kakouris

Koopmans

Mancini
Velasco

O'Higgins

Díez de

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 7. märtsil 1990 Luxembourgis.

Kohtusekretär

Kuuenda koja esimees

J.-G. Giraud

C. N. Kakouris